

Брюксел, 24 април 2025 г.
(OR. en)

8235/25
ADD 1

JAI 491
SCHENGEN 22
SCH-EVAL 25
FRONT 95
IXIM 79
MIGR 145
ASILE 34
ENFOPOL 121
COMIX 121
CORDROGUE 45
VISA 60
CH
IS
NO
LI

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	23 април 2025 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2025) 185 final
Относно:	ПРИЛОЖЕНИЯ към Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите Доклад за състоянието на Шенген за 2025 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 185 final.

Приложение: COM(2025) 185 final

Брюксел, 23.4.2025 г.
COM(2025) 185 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЯ

към

**Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета,
Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите**

Доклад за състоянието на Шенген за 2025 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Прилагане на Шенгенската система: хоризонтален и специфичен за всяка държава преглед на дейностите по оценка и наблюдение по Шенген, включително положението по вътрешните граници

Шенген е най-голямото пространство на свобода, сигурност и правосъдие в света без вътрешни граници. То носи ползи за над 450 милиона граждани на ЕС, както и граждани на трети държави, които живеят в ЕС или го посещават като туристи, студенти или по работа. През последните четири десетилетия Шенген осигурява тази свобода и сигурност благодарение на солидна рамка, която стои в основата на ежедневните дейности, извършвани в него. С Шенгенската система се установяват хармонизирани правила с високи стандарти за влизане, гарантира се строго и ефективно управление на външните граници и се насърчава ефективното сътрудничество в областта на правоприлагането и имиграцията. Системата не функционира изолирано, а се основава на рамка за управление, която дава приоритет на ефективното прилагане на шенгенските правила и координираните реакции.

*В този контекст **механизмът за оценка и наблюдение по Шенген** изпълнява ключова роля за насърчване на условията за добре функциониращо пространство без контрол по вътрешните граници. Чрез този партньорски механизъм екипи от национални експерти, координирани от Комисията и подпомагани от наблюдатели от агенциите и органите на ЕС, извършват оценки на всяка държава от Шенген, за да установят недостатъци и да гарантират тяхното бързо отстраняване, като по този начин предотвратяват евентуални последици, които биха могли да застрашат целостта и стабилността на Шенген. Механизмът е и инструментът, използван за оценка на готовността на новоприетите държави да прилагат всички шенгенски правила, като крайната цел е премахването на контрола по вътрешните граници в рамките на процеса на присъединяване към Шенген.*

*През 2024 г. Комисията и държавите от Шенген, със силната подкрепа на агенциите и органите на ЕС, отбелязаха непрекъснат напредък по **третото поколение оценки по Шенген**. Прилагането на новия Регламент за оценка по Шенген доведе до значително опростяване и намаляване на административната тежест (новите доклади по държави за Шенген бяха шест пъти по-малко, в резултат на което бяха изготвени по-малко препоръки), с по-стратегически акцент и рационализиране, както и с по-голяма прозрачност на резултатите. Това беше подкрепено и от засилване на участието на националните координатори. Освен това беше разработена цялостна стратегия за обучение с цел създаване на единна рамка за обучение за изготвянето на оценки по Шенген. Комисията ще продължи да укрепва този нов подход с по-кратки доклади и по-малко препоръки, като същевременно ще се съсредоточи върху по-доброто изпълнение на най-важните структурни реформи.*

През 2024 г. бяха извършени **оценки по Шенген** в Хърватия, Полша, Унгария, Словакия и Чехия, като беше обърнато специално внимание на положението по източните граници на ЕС. В тези оценки се подчертаха предизвикателствата, произтичащи от настоящата геополитическа обстановка, включително хибридните заплахи от страна на Русия, които имат значителни последици за вътрешната сигурност на Шенген. Като цяло оценките показаха, че тези държави участват ефективно в структурата на Шенген и прилагат установените правила. Въпреки това, предвид променящите се предизвикателства пред сигурността, е необходима по-добра подготовка. Макар гарантирането на пълно зачитане на основните права на границата да е било предизвикателство за всички, при оценката на Унгария се разкриха сериозни недостатъци в зачитането на основните права по време на процедурите на границата и процедурите за връщане. Бяха извършени оценки и в консулствата на Дания, Норвегия и Швеция във връзка с техните оценки по Шенген за 2022 г. относно визовата политика, което допринесе за окончателното приключване на натрупалите се оценки, които бяха отложени поради пандемията от COVID-19. Освен това беше извършено внезапно посещение в Мумбай, Индия, във връзка с прилагането на общата визова политика от консулствата на Германия, Полша и Испания.

В рамките на дейностите по оценка беше обърнато специално внимание и на **положението по вътрешните граници**. Въпреки че нито една от оценените държави от Шенген не беше въвела повторно контрол по вътрешните си граници по време на посещенията за оценка, някои от тях бяха засегнати от такъв контрол (а именно Хърватия, Полша, Унгария, Словакия и Чехия) поради повторното въвеждане на контрол от съседните държави. Координаторът за Шенген също подчерта този важен въпрос по време на редовните двустранни и многостранни срещи с държавите от Шенген. В рамките на структурирания диалог бяха проведени 15 срещи между държави, които бяха въвели повторно контрол по вътрешните граници, и държави, засегнати от този контрол. В рамките на тези разисквания се потвърди целенасоченият характер на контрола по вътрешните граници и се предоставиха възможности за по-нататъшно укрепване на трансграничното сътрудничество, като се отчитат подобрените инструменти, въведени с Кодекса на шенгенските граници, който влезе в сила миналата година.

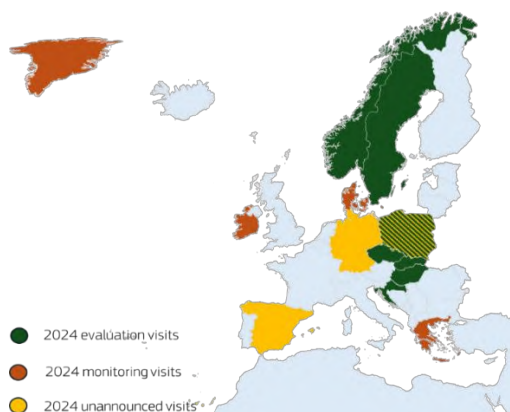
В рамките на засилените усилия за **наблюдение** по линия на механизма за оценка и наблюдение по Шенген бяха извършени повторни посещения и посещения за проверка в Гърция (поради сериозни недостатъци, констатирани през 2021 г.), Ирландия (в рамките на текущата първоначална оценка по Шенген) и Дания. Резултатите от всички дейности по наблюдение бяха включени в **информационното табло за Шенген за 2024 г.**, което беше представено на държавите от Шенген по време на декемврийското заседание на Шенгенския съвет.

2024 г. беше и годината, в която трябваше да бъде изпълнен ключов стратегически приоритет, определен от Европейския съвет, с осъществяването на **тематичната оценка относно по-голямата ефективност на връщанията**. Приемането на доклада

през декември 2024 г. проправи пътя за конкретни подобрения в системите за връщане, като бяха установени недостатъци в процеса на връщане, които ограничават ефективността на системата, заедно с най-добрите практики, прилагани от някои държави от Шенген, които предоставят решения на общите предизвикателства. Резултатите от тематичната оценка бяха взети предвид и в предложението на Комисията за нова законодателна рамка в областта на връщането, прието на 11 март 2025 г., и предоставят пътна карта за действие до влизането в сила на новите правила.

С поглед към тази важна година, в която отбелязваме 40-годишнината от подписването на Шенгенското споразумение, едно от основните постижения на интеграцията на ЕС, механизмът за оценка и наблюдение по Шенген остава в центъра на работата на място за прилагане на структурата на Шенген. За да се отрази новата регулаторна рамка, въпросникът за оценка ще бъде актуализиран, а Комисията ще засили стратегическия акцент, като прецизира (в тясно сътрудничество с националните координатори) обхвата на оценката, за да се даде приоритет на областите с най-голямо въздействие. Това от своя страна трябва да бъде съпътствано от по-силен политически надзор, тъй като постоянните недостатъци в прилагането на шенгенските правила продължават да подкопават неговото правилно функциониране. За да се отстранят тези недостатъци, е необходимо да се предприемат незабавни и конкретни корективни мерки.

1. Дейности по оценка и наблюдение през 2024 г.

Дейности по оценка през 2024 г.¹

През изминалата година експерти от Комисията и от държавите от Шенген, подпомогнати от наблюдатели от агенциите, службите и органите на ЕС², изпълниха **годишната програма за оценки по Шенген за 2024 г.** Оценени бяха Хърватия, Полша, Унгария, Словакия и Чехия. След тези оценки Комисията прие **доклади по държави за Шенген** за Хърватия³ и Полша⁴, както и доклад за оценка на сериозните недостатъци, констатирани в Унгария. Бяха приключени и оценките на Дания, Норвегия и Швеция (които бяха отложени поради ограниченията, свързани с пандемията от COVID-19).

Предвид регионалната динамика в тези държави, по-специално държавите, изложени на хибридни заплахи от страна на Русия и на използването на миграцията като оръжие от страна на Беларус, високия миграционен натиск и трансграничната престъпност, беше отделено специално внимание на следните приоритети:

- стабилно национално управление на Шенгенското пространство като предпоставка за ефективното участие на държавите от Шенген в Шенгенската система и за пълноценното ѝ прилагане от тях чрез ефективен политически и административен капацитет;
- укрепване на капацитета за управление на границите с цел ефективен контрол по външните граници както при нормални обстоятелства, така и по време на кризи, включително чрез надеждно планиране на действия при извънредни ситуации, при пълно зачитане на основните права в рамките на европейското интегрирано управление на границите;

¹ За общ преглед на дейностите по оценката през 2024 г. вж.: [Schengen Evaluation and Monitoring Mechanism \(Механизъм за оценка и наблюдение по Шенген\) — Европейска комисия](#).

² Европейска агенция за гранична и брегова охрана (Frontex); Европейски надзорен орган за защита на данните (ЕНОЗД); Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA); Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и Агенция на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA).

³ Оценка по Шенген на Хърватия — Общ преглед и препоръки, достъпни на: [Schengen evaluation of Croatia \(Оценка по Шенген на Хърватия\)](#).

⁴ Оценка по Шенген на Полша — Общ преглед и препоръки, достъпни на: [Schengen evaluation of Poland \(Оценка по Шенген на Полша\)](#).

- целесъобразни инициативи в областта на сигурността със съседните държави от Шенген, като се възприеме интегриран подход по протежение на целия маршрут, в който се набляга на проактивното сътрудничество между полицейските сили и безпрепятствения обмен на информация;
- строги проверки на условията на трети държави за влизане в рамките на визовите процедури и прилагане на ефективни процедури за връщане на лица, които нямат право да останат в Шенгенското пространство;
- използване на широкомащабни информационни системи в подкрепа на всеки етап от шенгенския процес, като се гарантира, че тяхната подобрена функционалност дава осезаеми резултати за укрепване на сигурността, управление на външните граници и улесняване на обмена на информация, при спазване на изискванията за защита на данните.

Основни заключения от оценките по държави за 2024 г.

Като цяло, при оценките по държави за 2024 г. се подчерта нарастващото значение на структурата на Шенген за справянето с основните предизвикателства, пред които са изправени държавите от Шенген и ЕС, включително по-големия натиск по външните граници, управлението на вътрешната сигурност в условията на променящи се заплахи и рационализирането на процесите във всички области. Това беше особено очевидно в оценените държави, по-специално в държавите по източната граница на ЕС, които имат сходна регионална динамика.

Макар някои от оценените държави да са постигнали значителен напредък в прилагането на шенгенските правила, например по отношение на засиленото наблюдение на сухопътните граници и по-активното полицейско сътрудничество, други продължават да се сблъскват с предизвикателства при пълното спазване на високите стандарти от Шенген. Уязвимостите често възникват в резултат на недостатъчни специализирани ресурси, несъответствие между стратегическите и оперативните приоритети и недостатъчно използване на съществуващите технически и правни инструменти за установяване и бързо реагиране на бързо развиващите се трансгранични заплахи за сигурността.

В оценките от 2024 г. отново се подчертава спешната необходимост от определяне на приоритети на политическо, стратегическо и оперативно равнище за политиките, процесите и инструментите на Шенген, за да се гарантира ефективното им прилагане на място, като по този начин се допринесе за доброто функциониране на Шенгенското пространство.

През февруари 2024 г. Комисията извърши **внезапно посещение** в консулствата на Германия, Полша и Испания в Мумбай, Индия, за да оцени общата визова политика. Целта беше да се оценят потенциалните уязвимости в този основен център преди влизане в Шенгенското пространство, който е едно от местата, където се издават най-много визи за краткосрочно пребиваване и който е изправен пред постоянно нарастващо търсене.

Оценката даде възможност да се разгледат някои от жалбите, които Комисията получава редовно относно прекалено дългите срокове за чакане за записване на часове, което може да доведе, наред с другото, до търсене на по-изгодни варианти за получаване на виза. В този контекст екипът за оценка извърши оценка както на сътрудничеството с външни изпълнители, така и на специфични за отделните държави въпроси (например за Германия — централизирането на дейностите в Мумбай). От внезапната оценка се стигна до заключението, че няма сериозни недостатъци в прилагането на визовите изисквания от трите държави от Шенген в съответните им консулства и че решенията по заявленията за издаване на визи като цяло са добре обосновани. Сред продължаващите проблеми, на които трябва да се обърне внимание и които се нуждаят от подобрения, са сътрудничеството с външни изпълнители и използването на ИТ системи в подкрепа на визовите процедури.

Дейности по наблюдение през 2024 г.

Непрекъснатото наблюдение е в основата на усилията за управление, насочени към определяне на предизвикателствата и реагиране с реални, измерими резултати. Поради това успехът на механизма за оценка и наблюдение по Шенген, а оттам и стабилността на самото Шенгенско пространство, зависи от ефективното изпълнение на препоръчаните корективни мерки. Мерките са съобразени с конкретното положение във всяка държава от Шенген и са предназначени както да подобрят прилагането на шенгенските правила, така и да гарантират, че всяка държава членка допринася положително за колективната свобода и сигурност.

В усилията си да укрепи наблюдението в оценките по Шенген, Комисията засили контрола върху **последващите доклади**, представяни от държавите от Шенген, за да бъдат установени своевременно евентуални пропуски и забавяния в изпълнението. Въпреки че благодарение на информационното табло за Шенген докладването от страна на държавите от Шенген стана по-последователно и редовно, все още е необходимо последващите доклади да бъдат представяни в срок. През 2024 г. седем държави от Шенген закъсняха с представянето на последващите доклади. Усилията трябва да бъдат насочени и към подобряване на качеството на докладването, за да се гарантира, че предоставяната информация е уместна. Това ще позволи на Комисията да изпълнява ефективно своята роля на наблюдател и да гарантира, че осъществява ползотворен обмен, който води до конкретни решения, като същевременно се отчитат постигнатият напредък и оставащите пропуски.

Като част от повишените усилия за наблюдение, Комисията извърши целенасочени посещения, включително едно повторно посещение за оценка на сериозните недостатъци, които бяха констатирани по-рано, и три посещения за проверка на напредъка по изпълнението на плановете за действие.

Повторно посещение през 2024 г.

- **Гърция** (ноември 2024 г.). Предвид сериозните недостатъци, констатирани през 2021 г. по отношение на процедурите и гаранциите при връщането на граждани на трети държави без законно право на престой, целта на посещението беше да се

оцени изпълнението на корективните мерки. Предвид ограничения напредък, постигнат от Гърция, екипът за оценка стигна до заключението, че сериозните недостатъци продължават да съществуват.

Посещения за проверка през 2024 г.

- **Гърция** — управление на външните граници (септември 2024 г.). Причината за това посещение беше отчетеният от Гърция ограничен напредък след оценката през 2021 г. По време на посещението беше отбелязан слаб напредък на стратегическо равнище и по сухопътните граници, което налага спешни корективни мерки.
- **Дания** — управление на външните граници (декември 2024 г.). Целта беше да се оцени развитието, докладвано от датските органи, по отношение на укрепването на цялостното управление и координацията на управлението на границите. По време на посещението се потвърди, че са постигнати значителни подобрения, но са необходими допълнителни усилия за ускоряване на пълното прилагане на засилената структура за управление на границите, подкрепена от всеобхватна стратегия за човешките ресурси с достатъчен персонал и подходящо обучение.
- **Ирландия** — вътрешна сигурност в продължение на текущата първоначална оценка (ноември 2024 г.). По време на посещението се потвърди, че е постигнат значителен напредък в укрепването на вътрешната сигурност на ЕС чрез въвеждането на Шенгенската информационна система, включително на новите функции; подобренията в областта на полицейското сътрудничество обаче остават ограничени. Необходими са допълнителни усилия за постигане на напредък в работата по първоначалната оценка по Шенген, която би се повлияла благоприятно от едно по-силно управление на Шенгенското пространство, за да се гарантира бързото изпълнение на корективните мерки.

Понастоящем в три държави от Шенген все още се наблюдават сериозни недостатъци в прилагането на шенгенските правила⁵. Координаторът за Шенген следи отблизо положението със съответните национални органи, а Комисията активно наблюдава ситуацията.

Въз основа на последните оценки на последващите доклади, представени от държавите членки, **с настоящото Комисията приключва плановете за действие⁶ на Лихтенщайн в областта на Шенгенската информационна система⁷ и полицейското сътрудничество⁸, както и плана за действие на Словения⁹ във връзка със спазването на изискванията за**

⁵ Гърция, Франция и Унгария.

⁶ Плановете за действие, които все още не са приключени преди периодичните оценки на Чехия, Унгария и Словакия през 2024 г., ще бъдат приключени чрез докладите по държави за Шенген, които ще бъдат приети през 2025 г.

⁷ Приключен на 16 октомври 2024 г.

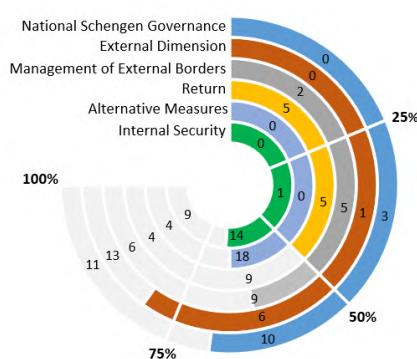
⁸ Приключен на 1 ноември 2024 г.

⁹ Приключен на 8 ноември 2024 г.

защита на данните при прилагането на структурата на Шенген, в съответствие с член 21, параграф 3 от Регламента за оценка по Шенген. Предвид резултатите от дейностите по оценка, извършени през 2024 г., Комисията **технически приключи** плановете за действие на Полша, които все още не бяха приключени към момента на оценката¹⁰.

2. Информационно табло за Шенген за 2024 г.

По време на заседанието на Шенгенския съвет през декември 2024 г. Комисията представи на министрите от Шенгенското пространство информационното табло за Шенген за 2024 г. Информационното табло беше придружено от специално съобразени стратегически приоритети, в които се подчерта напредъкът, постигнат до момента, и се призова за по-големи усилия в ключови области.

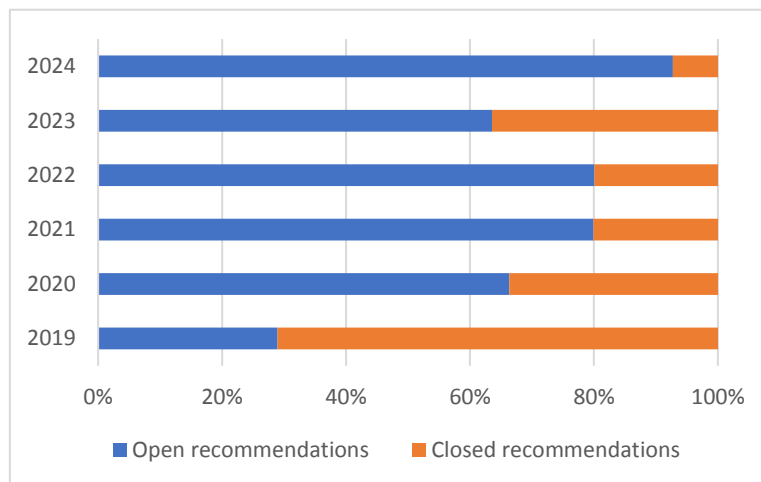
Информационно табло за Шенген за 2024 г. (агрегирани данни): общо състояние на изпълнението по конкретни измерения

Анализът на дейностите по оценка и наблюдение, извършени през 2024 г., показва напредък в няколко важни области, като някои държави от Шенген отбелязаха бърз напредък в изпълнението на съответните си планове за действие. По отношение на шенгенската визова политика например няколко държави отчетоха хоризонтални подобрения в отстраняването на недостатъците в практиките на външните изпълнители. По-специално Норвегия и Швеция, въпреки че бяха оценени в областта на визовия режим през 2024 г., постигнаха значителен напредък и са близо до завършване на своите планове за действие. По подобен начин Кипър положи значителни усилия за изпълнение на необходимите корективни мерки, като отбеляза значителни подобрения в процеса на връщане и в Шенгенската информационна система. Същевременно в оценките на Полша и Унгария, при които освен че бяха отправени нови препоръки, беше подчертано, че е постигнат значителен напредък в изпълнението на корективните мерки от предишния цикъл на оценка.

Въпреки това, информационно табло за Шенген за 2024 г. потвърди и една устойчива тенденция, наблюдавана през последните години, а именно **неравномерното темпо на изпълнение** на препоръките на национално равнище след оценка по Шенген. Макар информационното табло за Шенген да представя актуална картина на състоянието на

¹⁰ C(2024) 8110 final от 17 декември 2024 г.

изпълнението към даден момент¹¹, при държавите от Шенген, които са оценени през същата година и следователно се очаква да са на сходни етапи на изпълнение, все още се отбелязват значителни различия в степента на напредък. Така например, докато две от държавите от Шенген, които се оценяват през 2025 г., са изпълнили почти изцяло всички препоръки, това не важи за третата държава.

Актуално състояние на изпълнението на препоръките след оценка по Шенген към април 2025 г.

Освен това в няколко държави от Шенген **продължава да е налице значителен брой трайни недостатъци** години след извършването на техните оценки; много тези недостатъци са свързани с основни аспекти на шенгенската рамка. Това подкопава ефективността на механизма за оценка и наблюдение по Шенген за пълноценно подпомагане на функционирането, сигурността и целостта на Шенгенското пространство. Това от своя страна създава критични уязвимости, които, ако не бъдат отстранени бързо, биха могли да имат съществено отрицателно въздействие върху цялостното функциониране на Шенген.

Един хоризонтален елемент, налагащ **спешни корективни мерки**, се отнася до внедряването на широкомащабни информационни системи, които са в основата на структурата на Шенген — уязвимост с широкообхватни последствия за сигурността на управлението на границите, миграцията и правоприлагането. Това бе определено като сериозен недостатък в поне половината от оценените държави. Въпреки подобрената функционалност на Шенгенската информационна система, предназначена да засили сигурността и да рационализира процедурите, пълният ѝ потенциал остава нереализиран, тъй като държавите от Шенген не използват системата в съответствие с изискваните стандарти и възможности. Например, пет държави все още не подават сигнали за уязвими лица, като деца, изложени на риск от отвлечане, а 75 % от тези

¹¹ В съответствие с методологията за информационното табло за Шенген, в информационното табло за Шенген за 2024 г. не са включени оценки за Чехия, Унгария, Полша и Словакия, тъй като докладите по държави със съответните препоръки след периодичните оценки за 2024 г. все още не са приети. България и Румъния също не са включени, тъй като първата им периодична оценка ще бъде извършена едва през втората половина на 2025 г. Държавите от Шенген, които бяха оценени неотдавна през 2023 г. и в началото на 2024 г. (а именно Хърватия, Естония, Финландия, Латвия и Литва), все още не са имали възможност да представят нито своите планове за действие, които включват планираните корективни мерки, нито първите си последващи доклади, тъй като сроковете все още не са изтекли.

сигнали се подават от една единствена държава. Само 16 държави са създали сигнали за задълбочени проверки, което оставя сериозни пропуски в системата: тези проверки позволяват да се получи информация за лица или свързани с тях обекти с цел преследване на престъпления и предотвратяване на заплахи за обществената или националната сигурност. Тези пропуски засягат сигурността на Шенген като цяло.

Същевременно държавите от Шенген не въвеждат в системата достатъчно съществени данни, дори когато тази информация е лесно достъпна на национално равнище. В началото на 2025 г. имаше около 1,7 млн. сигнали за лица, от които само около 900 000 (52 %) включваха снимки и само около 600 000 (35 %) съдържаха пръстови отпечатъци. Тези сериозни пропуски значително затрудняват способността на държавите да установяват самоличността на лица, особено на тези, които представляват заплахата за сигурността. Освен това държавите членки понякога трябва да подобрят редица изисквания за защита на данните на широкомащабните информационни системи и да засилят контрола върху спазването на тези изисквания. Отстраняването на тези недостатъци не е само техническа необходимост, а фундаментално изискване за гарантиране на целостта и сигурността на Шенгенското пространство.

Комисията призовава всички държави от Шенген да предприемат ефективни последващи действия във връзка с резултатите от информационното табло за Шенген за 2024 г. и да си взаимодействат активно, по целесъобразност, с координатора за Шенген. Когато препоръките имат **финансови последици** за държавите от Шенген, Комисията приканва тези държави да дадат приоритет на тяхното изпълнение в рамките на националните програми на фондовете на ЕС¹². Въпреки че са налице значителни финансови ресурси, финансирането от ЕС често не се насочва там, където има най-голяма нужда от него. Необходимо е да се създадат по-силни връзки между препоръките след оценка по Шенген, оценките на уязвимостите и финансирането по новата многогодишна финансова рамка.

3. Тематични оценки по Шенген за 2024 г.

Тематичните оценки по Шенген предоставят уникална възможност да се оцени състоянието на прилагането на шенгенските правила в държавите от Шенген в определен момент и да се сравнят практиките на държавите, които са изправени пред сходни предизвикателства.

Тематична оценка относно по-голямата ефективност на връщанията

През изминалата година Европейският съвет призова за решителни действия на всички равнища с цел улесняване, **увеличаване и ускоряване на връщането** от ЕС, като се използват всички приложими политики, инструменти и средства на ЕС. По-ефективното

¹² Фонд за интегрирано управление на границите — Инструмент за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика, фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и фонд „Вътрешна сигурност“.

прилагане на действащото законодателство в областта на връщането, съчетано с по-нататъшна работа по изработването на общ подход към връщането, също подпомага по-бързото и по-ефективно изпълнение на Новия пакт за миграцията и убежището.

В отговор на този призив за действия през 2024 г. беше извършена и приключена **тематична оценка по Шенген относно по-голямата ефективност на връщанията**. Докладът беше приет през декември 2024 г. и включва междусекторен анализ на настоящите инструменти, които могат да допринесат за постигането на тази цел, включително Регламента за европейската гранична и брегова охрана, Директивата относно връщането, Кодекса на шенгенските граници и Шенгенската информационна система.

Екипът за оценка се състоеше от 15 експерти от държави от Шенген, двама експерти от Комисията, един наблюдател от Frontex и един наблюдател от Агенцията за основните права. Екипът работи през цялата 2024 г., за да направи задълбочен анализ и да извърши посещения в Италия, Норвегия и Нидерландия, за да оцени практики, които поради специфичния си характер не можеха да бъдат оценени ефективно от разстояние.

В оценката се подчерта сложността на процедурите за връщане, които се прилагат по отношение на различни категории граждани на трети държави, включително:

- лица, които са влезли законно в Шенгенското пространство, но са надвишили разрешения или законния срок на престой (например граждани, за които се прилага безвизов режим);
- лица, които са влезли незаконно и са задържани на външните граници, както и
- лица, които са задържани на територията на държава от Шенген поради незаконен престой след законно или незаконно влизане.

Поради това ефективните мерки за връщане са сред най-устойчивите инструменти за опазване на пространството на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници.

Предвид множеството заинтересовани страни, процеси и механизми, в доклада за тематичната оценка по Шенген се подчерта значението на връщането като основна част от европейското интегрирано управление на границите. За да се постигне това, от решаващо значение е ефективното междуведомствено сътрудничество на национално и европейско равнище, придружено от достатъчна степен на готовност и по-добър обмен на информация. Това е необходимо както за ефективно и информирано вземане на решения, така и за изпълнението на решенията за връщане. Всичко това може да бъде улеснено чрез Шенгенската информационна система. В доклада се определят общите предизвикателства, свързани с ключовите етапи на процеса на връщане, включително неговото започване, установяването на самоличността на гражданите на трети държави, доброволното и принудителното връщане, както и структурите и механизмите за сътрудничество, които подпомагат тези процеси.

Въз основа на доклада за оценка Съветът прие препоръки за справяне с установените общи предизвикателства¹³. В доклада за оценка са посочени и най-добрите практики от някои държави от Шенген, които могат да помогнат за прилагането на корективни мерки.

Резултатите от тематичната оценка бяха включени в предложението за нов общ подход към връщането, представено от Комисията през март 2025 г.¹⁴. Те представляват пътна карта за подобряване на националните системи за връщане до пълното въвеждане на новата законодателна рамка.

Последващи действия по тематичната оценка на европейското интегрирано управление на границите (EIBM)

Интегрираното управление на границите е ключова цел на ЕС, установена в член 77, параграф 2, буква г) от Договора за функционирането на Европейския съюз. Целта му е да се улесни преминаването на границите и да се гарантира единен граничен контрол на високо равнище по външните граници на ЕС, като по този начин се допринесе за вътрешната сигурност на ЕС и за ефективното управление на миграцията, при зачитане на основните права. Интегрираното управление на границите се основава на модела за контрол на достъпа на четири нива, който обхваща мерки в трети държави, като например мерки в рамките на общата визова политика, мерки със съседни трети държави, мерки за граничен контрол по външните граници, анализ на риска и мерки в Шенгенското пространство, както и връщане.

През периода 2019—2020 г. беше извършена тематична оценка на националните стратегии на държавите от Шенген за интегрирано управление на границите. След тематичната оценка Съветът прие решение, с което се даде препоръка за отстраняване на недостатъците, констатирани в тематичната оценка на националните стратегии на държавите членки за интегрирано управление на границите за периода 2019—2020 г.¹⁵ В препоръката бяха определени най-важните аспекти, които държавите трябва да вземат предвид при преразглеждането на националните си стратегии.

През втората половина на 2024 г. Комисията и експерти от държави от Шенген¹⁶, заедно с наблюдател от Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex), разгледаха постигнатия до момента напредък, по-специално доколко преразгледаните национални стратегии са съгласувани с приоритетите на политиката на ЕС, като беше

¹³ Решение за изпълнение на Съвета от 6 март 2025 г. за отправяне на препоръки относно установените общи области, в които е възможно подобрене, в резултат на тематичната оценка по Шенген за 2024 г. „Преодоляване на пропуските на национално равнище: към ефективна система на ЕС за връщане чрез общи решения и иновативни практики“.

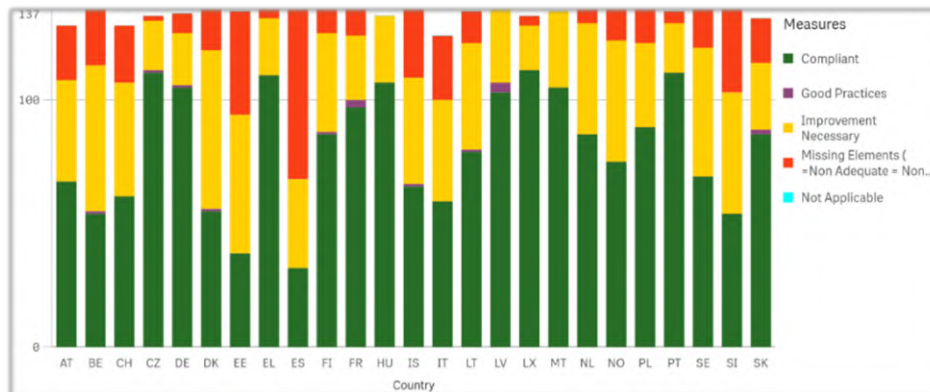
¹⁴ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща система за връщане на граждани на трети държави, които пребивават незаконно на територията на Съюза, и за отмяна на Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2001/40/ЕО на Съвета и Решение 2004/191/ЕО на Съвета, COM (2025) 101 final.

¹⁵ Документ 6755/21 на Съвета от 8 март 2021 г.

¹⁶ Белгия, Германия, Гърция, Франция, Унгария, Италия, Нидерландия, Португалия и Румъния, водени от Норвегия.

поставен акцент върху механизмите за управление, планирането на ресурсите и стратегическите цели. С помощта на 140 показателя в рамките на оценката беше преценено до каква степен са изпълнени препоръките от предишната оценка, и бяха установени областите, които все още изискват допълнително внимание.

Този изчерпателен анализ е ключов инструмент за подобряване на съгласуваността и оперативната ефективност на управлението на Шенгенското пространство и за укрепване на прилагането на европейското интегрирано управление на границите както на равнището на ЕС, така и на национално равнище.

Резултати от оценката

Резултатите показват значителни подобрения, което е знак, че държавите са силно ангажирани да постигнат напредък в съответствие с многогодишния стратегически цикъл на политиката на ЕС. Основните подобрения от оценката за периода 2019—2020 г. включват по-силни механизми за управление както на национално равнище, така и на равнището на ЕС, по-съгласуван подход към граничния контрол, основан на риска, и по-добро стратегическо планиране на финансовите ресурси. По-специално, компонентът „връщане“ стана централен елемент на националните стратегии, укрепвайки интегрирания подход чрез включването и на управлението на миграцията, въпреки че все още е необходимо по-нататъшно хармонизиране. Друга важна стъпка напред е засиленият акцент върху вътрешната сигурност, която вече е основен стълб на интегрираното управление на границите в държавите от Шенген.

Въпреки това все още има пропуски. Националните стратегии често не са съгласувани с планирането на способностите, особено в областта на човешките ресурси, обучението и инвестициите в инфраструктура и оборудване. Освен това междуведомственото сътрудничество остава разпокъсано, което ограничава ефективността на структурите на управление. Тези продължаващи недостатъци, които вече бяха отбелязани в предходната оценка, подчертават необходимостта от по-нататъшна интеграция и стратегическа координация, за да се гарантира постигането на една истински единна и устойчива европейска система за интегрирано управление на границите.

Последващи действия по тематичната оценка относно трафика на наркотици в Шенгенското пространство

Предвид значителното нарастване на трафика на наркотици в ЕС, за което свидетелстват конфискуваните рекордни количества кокаин¹⁷, в периода февруари—ноември 2023 г. беше извършена тематична оценка с цел да се установят най-добрите практики по отношение на националните способности на държавите за борба с трафика на наркотици в ЕС. В резултат на това през март 2024 г. Съветът прие решение за изпълнение¹⁸ за отправяне на препоръка относно прилагането на най-добрите практики, установени в тематичната оценка по Шенген за 2023 г.

Предвид факта, че основната цел на тази тематична оценка по Шенген беше да се определят най-добрите практики, държавите от Шенген бяха насърчени да оценят добавената стойност и осъществимостта на включването на тези практики в националните си рамки, като се консултират, когато е уместно, с държавите, които вече са ги приложили.

От 27-те държави членки и асоциирани държави, които бяха оценени, всички с изключение на една представиха планове за действие на Комисията и Съвета. Комисията получи планове за действие от Австрия, Белгия, Дания, Германия, Гърция, Естония, Исландия, Испания, Италия, Латвия, Литва, Лихтенщайн, Люксембург, Малта, Нидерландия, Норвегия, Полша, Португалия, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Хърватия, Чехия, Швеция и Швейцария.

През 2024 г. Комисията преразгледа¹⁹ представените планове за действие, за да провери изпълнението на препоръката на Съвета, с която се изисква от държавите да анализират и разгледат възможностите за прилагане на най-добрите практики, определени по време на тематичната оценка, в съответните им национални системи.

Въз основа на представените планове за действие държавите членки, които възнамеряват да приложат или вече са приложили най-голям брой най-добри практики, са Австрия, Белгия, Гърция, Дания, Естония, Малта, Нидерландия, Хърватия и Чехия. Освен това най-добрите практики за картографиране на потоците от незаконни наркотици са с най-висока обща степен на изпълнение, което свидетелства за силна колективна ангажираност и значителен напредък в установяването на потоците от незаконни наркотици към Шенгенското пространство. От друга страна, най-добрите практики за създаване на ограничителни механизми и повишаване на устойчивостта на логистичните центрове са със значително ниска обща степен на изпълнение, което подчертава сериозните предизвикателства, които могат да възникнат в резултат на ограничените ресурси, оперативната сложност или различията в националните приоритети. Липсата на съществен напредък в тази област е особено тревожна, като се има предвид

¹⁷ Четвъртият всеобхватен преглед на пазарите на незаконни наркотици в Европейския съюз, изготвен от Европол и Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании (EMCDDA — преименуван на Агенция на Европейския съюз по наркотиците (EUDA) от юли 2024 г.).

¹⁸ Решение за изпълнение на Съвета от 5 март 2024 г. за отправяне на препоръка относно прилагането на най-добрите практики, установени в тематичната оценка по Шенген за 2023 г. на способностите на държавите членки в областта на полицейското сътрудничество, защитата на външните граници и управлението на информационните системи с цел борба с трафика на наркотици в Съюза.

¹⁹ В съответствие с член 21, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/922.

стратегическото значение на логистичните центрове, които представляват критични точки на уязвимост в борбата срещу трафика на наркотици. За преодоляването на тези предизвикателства ще са необходими по-добра координация, целево финансиране и повече техническа подкрепа за държавите, които изпитват затруднения в тази област.

Въз основа на информацията, предоставена в плановете за действие, **Комисията счита всички представени планове за действие за приключени**, с изключение на един. Прилагането на най-добрите практики ще продължи да се наблюдава чрез периодични оценки по Шенген, в съответствие с многогодишната програма за оценка и съгласно посоченото в решението за изпълнение на Съвета.

4. Положението по вътрешните граници

На 1 януари 2025 г. беше премахнат граничният контрол по вътрешните сухоземни граници с Румъния и България, като само една държава — членка на ЕС, Кипър, очаква премахване на контрола по вътрешните граници.

На 10 юли 2024 г. влезе в сила преработеният Кодекс на шенгенските граници²⁰, с който се установява нова рамка за повторно въвеждане на контрол по вътрешните граници, с преразгледани срокове и по-строги изисквания за наблюдение и докладване. Въз основа на тези нови правила Комисията прие решения за изпълнение, с които се създава образец за нотификация от страна на държавите за повторно въвеждане или удължаване на срока на контрола по вътрешните граници, както и единен образец за докладване относно повторното въвеждане или удължаването на срока на контрола по вътрешните граници²¹.

След влизането в сила на изменения Кодекс на шенгенските граници **10 държави от Шенген въведоха повторно граничен контрол по вътрешните си граници**²². Шест държави членки (Австрия, Германия, Дания, Норвегия, Франция и Швеция) вече бяха въвели граничен контрол за продължителни периоди преди влизането в сила на изменения Кодекс на шенгенските граници. Германия впоследствие разшири географския обхват на този контрол, за да включи всички свои вътрешни граници. Нидерландия нотифицира за първи път повторно въвеждане на граничен контрол по всички свои сухопътни и въздушни граници. България временно въведе повторно граничен контрол по своите сухопътни граници като превантивна мярка след отмяната на контрола по вътрешните граници.

²⁰ Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници).

²¹ Решение за изпълнение (ЕС) 2025/315 на Комисията от 14 февруари 2025 г. за установяване на образец за нотификацията за временно повторно въвеждане или удължаване на срока на граничния контрол на вътрешните граници. С/2025/902; Решение за изпълнение (ЕС) 2025/308 на Комисията от 14 февруари 2025 г. за установяване на единен образец на доклада за повторното въвеждане или удължаването на срока на граничния контрол на вътрешните граници в съответствие с член 33 от Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета. С/2025/905.

²² За общ преглед вж.: [Temporary Reintroduction of Border Control \(Временно повторно въвеждане на граничен контрол\) — Европейска комисия](#).

Комисията прилага новите срокове и задължения за докладване за всяко повторно въвеждане и удължаване на срока, което е било нотифицирано след влизането в сила на изменения кодекс.

В рамките на продължаващия диалог относно контрола по вътрешните граници Комисията поддържа тесни контакти с държавите, които въведоха повторно контрол по вътрешните граници, както и с държавите, засегнати от тези мерки. Тези дискусии спомогнаха за обмена на информация между засегнатите държави, както и между Комисията и държавите от Шенген. Комисията подчерта, че държавите са длъжни да приемат мерки за смекчаване, за да ограничат, доколкото е възможно, въздействието на граничния контрол върху трансграничното пътуване, превоза на товари²³ и функционирането на трансграничните региони. Обсъжданията бяха насочени и към продължаващия напредък в изпълнението на препоръките на Комисията от ноември 2023 г. относно използването на алтернативни мерки за справяне със сериозни заплахи за обществения ред и националната сигурност²⁴.

Същевременно, в рамките на оценките по Шенген, извършени през 2024 г., бяха посетени центрове за полицейско и митническо сътрудничество и полицейски участъци в регионите по вътрешните граници. Целта на тези посещения беше да се провери дали структурите и процедурите гарантират навременен обмен на информация и ефективни съвместни операции за борба с трансграничната престъпност, незаконната миграция и заплахите за обществената безопасност. Общата цел на тези оценки беше: а) да се гарантира ефективен обмен на информация и оперативно сътрудничество между правоприлагащите органи, като по този начин се повиши вътрешната сигурност, и б) да се определят областите, в които са необходими подобрения или коригиращи действия. Тези дейности по наблюдение и обсъжданията разкриха несистемния характер на проверките.

Комисията полага усилия също така да гарантира, че нито една държава или трансграничен регион от Шенген няма да бъде особено засегнат от повторното въвеждане на контрол по вътрешните граници, по-специално държавите или регионите с уникално географско положение. Предприемат се съответни мерки за справяне със случаите, в които повторното въвеждане на контрол по вътрешните граници причинява сериозни неудобства в ежедневието на гражданите и предприятията.

²³ Съгласно Съобщението на Комисията относно прилагането на зелените ленти за преминаване, общото закъснение при преминаването на вътрешните граници в рамките на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) за товарните превозни средства не следва да надвишава 15 минути независимо от стоките, които превозват. Комисията продължи да организира срещи с мрежата от национални органи за контакт по въпросите на транспорта, когато бяха установени потенциални проблеми, които биха могли да засегнат отрицателно потока на автомобилния превоз на товари в рамките на вътрешния пазар.

²⁴ Препоръка на Комисията от 23.11.2023 г. относно сътрудничеството между държавите членки по отношение на сериозните заплахи за вътрешната сигурност и обществения ред в пространството без контрол по вътрешните граници. C(2023) 8139 final.

Комисията насърчи също така оперативното сътрудничество между държавите от Шенген, за да се отговори по-ефективно и ефикасно на опасенията на държавите членки в областта на сигурността и миграцията. Комисията поощри и развитието на регионалното сътрудничество по миграционните маршрути, като активно си взаимодейства и с трети държави. За да се гарантира бързото, но и организирано връщане на незаконните мигранти по вътрешните граници, държавите от Шенген трябва да прилагат съществуващите двустранни споразумения за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица или да сключат оперативни споразумения за прилагане на процедурата за прехвърляне, въведена с изменения Кодекс на шенгенските граници.

Досега една държава членка, Германия, удължи срока на контрола по вътрешните граници след влизането в сила на изменения Кодекс на шенгенските граници. По искане на Люксембург Комисията вече започна консултации²⁵. Това доведе до срещи на оперативно и министерско равнище, насочени към преодоляване на практическите пречки пред трансграничните потоци и засилване на сътрудничеството по алтернативни оперативни мерки. Комисията остава ангажирана със спазването на принципите на свободно движение и сигурност в цялото Шенгенско пространство и ще предприеме необходимите последващи действия в рамките на предстоящия Шенгенски цикъл, включително чрез издаване на становища, предвидени в преработения Кодекс на шенгенските граници.

5. Инструменти за оценка и наблюдение по Шенген

През ноември 2024 г. Комисията създаде **резерва от оценители по Шенген за 2025 г.** В съответствие с изискванията на механизма за оценка и наблюдение по Шенген почти всички държави от Шенген определиха поне един експерт. Само една държава се въздържа с мотива, че това би засегнало съществено изпълнението на национални задачи²⁶, поради което не е в състояние да назначи поне един експерт за всяка област от Шенгенската система²⁷.

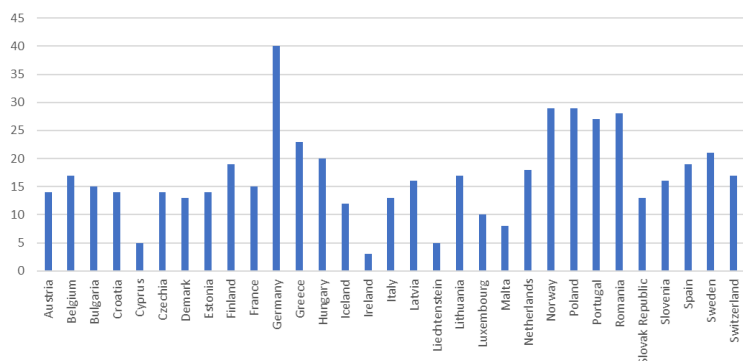
Бяха определени общо 545 **национални експерти**, от които **525** бяха избрани за резерва за 2025 г., като бяха взети предвид общите и специфичните критерии, определени в Регламент (ЕС) 922/2022 и в съответната покана, отправена до държавите от Шенген²⁸.

²⁵ В съответствие с член 27а от Регламент (ЕС) 2016/399.

²⁶ В съответствие с член 17, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/922.

²⁷ Дания не назначи експерт по въпросите на полицейското сътрудничество.

²⁸ Член 15, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/922.

Брой избрани експерти за всяка държава от Шенген (2025 г.)

За да се гарантира наличието на висококачествен резерв от експерти за дейностите по оценка и наблюдение, **през 2024 г. беше изготвена стратегия за обучение в областта на оценката по Шенген**. В стратегията се определят основните аспекти на дейностите по обучение в областта на оценката по Шенген, въз основа на краткосрочни и средносрочни цели, с оглед прилагането на съгласувана методика за обща и интегрирана рамка за обучение в областта на оценката на Шенген. Стратегията има за цел, наред с другото, да се осигури обща програма за всички дейности по обучение, засилено управление на провеждането на обучението и рационализиран подбор на стажанти, като по този начин се подобряват полезните взаимодействия с резерва от оценители по Шенген. През 2024 г. **90 експерти бяха обучени и сертифицирани** като оценители по Шенген в рамките на дейностите по първоначално обучение съгласно тази обща рамка.

Третият **семинар за координаторите по държави и водещите експерти** се проведе през януари 2025 г. и на него присъстваха координаторите по държави от държавите от Шенген и Комисията, както и определените водещи експерти за оценките за 2024 и 2025 г. Над 40 старши експерти от държавите от Шенген, представляващи общност от над 500 оценители по Шенген, проведоха стратегически обмен на мнения относно бъдещето на Шенгенското пространство и по-специално начините за укрепване на рамката за управление както на европейско, така и на национално равнище. Семинарът имаше за цел също така да подготви координаторите по държави и водещите експерти за дейностите по оценката по Шенген за 2025 г.

6. С поглед към бъдещето: дейности по оценка и наблюдение през 2025 г.

През 2025 г. се навършват **40 години** от подписването на Шенгенското споразумение на 14 юни 1985 г. Това ключово събитие ще определи дневния ред на управлението на Шенгенското пространство през цялата година, утвърждавайки Шенген като символ на нашето колективно постижение, а именно една сигурна и обединена Европа в полза както на европейските граждани, така и на предприятията. Докато отбелязваме това важно постижение, Шенген ще остане в центъра на приоритетите на Комисията и ще бъде основен стратегически актив за адаптиране в променящата се геополитическа обстановка.

Механизмът за оценка и наблюдение по Шенген ще продължи да отразява динамичния и развиващ се характер на шенгенския проект, като гарантира неговата устойчивост и ефективност в една променяща се среда. Бяха приети нови правни изисквания, по-специално изисквания, произтичащи от Новия пакт за миграцията и убежището (например Регламент за скрининга, Регламент за създаване на процедура на границата за връщане), както и изисквания, свързани с новата цифрова архитектура в подкрепа на управлението на границите и вътрешната сигурност на Шенгенското пространство (например регламенти за оперативна съвместимост, процедури по ETIAS, достъп на правоприлагащите органи до СВИ, ETIAS, оперативна съвместимост, Директива относно обмена на информация).

Въз основа на това Комисията, след консултации с държавите от Шенген и съответните органи на ЕС, ще преразгледа²⁹ **стандартния въпросник по Шенген** през 2025 г. Актуализираният въпросник ще укрепи и стратегическите аспекти, които са в основата на доброто функциониране на Шенгенското пространство, като например управлението на Шенгенското пространство и използването на свързаните с него финансови инструменти на ЕС.

В съответствие с многогодишната програма за оценка за периода 2023—2029 г. ще бъде изпълнена **годишната програма за оценка за 2025 г.**³⁰ Тя включва периодичните оценки на Швейцария, Словения и Австрия, както и оценките на България и Румъния след приемането им за пълноправни членове на Шенгенското пространство без контрол по вътрешните граници. По отношение на **дейностите по наблюдение** за 2025 г. Комисията планира да извърши посещения във Франция (вече извършено през март 2025 г.), Гърция (септември 2025 г.) и Португалия.

	Ян.	Февр.	Март	Апр.	Май	Юни	Юли Авг.	Септ.	Окт.	Ноем.	Дек.
Периодична оценка	Швейцария		Словения		Австрия			Румъния		България	
Първоначална оценка											
Тематична оценка											

Предвид специфичната роля на **тематичните оценки** за определяне и справяне с междусекторните предизвикателства пред Шенгенското пространство, като трафика на наркотици и връщането през последните две години, след консултации с държавите от Шенген, Комисията счита, че 2026 г. е подходящ момент за започване на нова тематична оценка. В условията на продължаващата война в Украйна и непрекъснатото нарастване на рисковете за сигурността тази оценка ще има за цел да установи пропуските и слабостите в структурата на Шенген за границите и сигурността с оглед на засилване на нейната съгласуваност и повишаване на общото равнище на вътрешна сигурност.

²⁹ В съответствие с член 14 от Регламент (ЕС) 2022/922.

³⁰ Годишна програма за оценка за 2025 г., достъпна на: [Годишна оценка](#).

Освен това през 2025 г. Комисията ще продължи да следи последващите действия във връзка с текущите първоначални оценки по Шенген, за да се ускори техническата готовност на двете засегнати държави. По отношение на **Кипър** все още могат да бъдат осъществени необходимите посещения³¹ през 2025 г., при условие че кипърските органи изпълнят необходимите корективни мерки. По отношение на **Ирландия** Комисията възнамерява да публикува доклада за състоянието на Шенген, който обхваща съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, сътрудничеството в областта на наркотиците и член 26 от Конвенцията от Шенген, през първата половина на 2025 г. Ако резултатът е положителен и корективните мерки в другите съответни области, по-специално полицейското сътрудничество, бъдат приложени бързо, това ще даде възможност на Съвета да приведе в действие тези разпоредби в Ирландия и ще доведе до засилено сътрудничество в рамките на Шенген.

През 2025 г. Комисията ще засили и усилията си за подкрепа на безпрепятственото интегриране на шенгенските изисквания за държавите, които желаят да се присъединят към ЕС. Тъй като **държавите — кандидатки за членство в ЕС**, са кандидатки за Шенген, процесът на разширяване на ЕС има значителни последици за Шенгенското пространство. Държавите — кандидатки за членство в ЕС, трябва да отговарят на всички шенгенски изисквания до момента на присъединяването си към ЕС, дори ако някои права във връзка с Шенген ще се прилагат едва на по-късен етап, като например пълният активен достъп до всички информационни системи, правото да издават шенгенски визи и правото да премахнат контрола по вътрешните граници. Комисията ще работи в тясно сътрудничество с държавите кандидатки, така че до момента на присъединяването им към ЕС Шенгенската система да бъде интегрирана в напълно функционираща национална рамка за управление на Шенгенското пространство. За това се изисква солидна подготовка, включително изпълнение на Шенгенските планове за действие, съгласно посоченото в Съобщението относно политиката на ЕС за разширяване за 2024 г.³²

Накрая, по отношение на обучението, въвеждането на **обща учебна програма** за курсовете за първоначално обучение през 2024 г. създаде солидна основа за разработването на бъдещи обучения. Следващите дейности по първоначално обучение са насрочени за пролетта, лятото и есента на 2025 г.

³¹ Член 23 от Регламент (ЕС) 2022/922.

³² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Съобщение относно политиката на ЕС за разширяване за 2024 г. COM(2024) 690 final.